

Nowy Program Ochrony Powietrza dla Mazowsza przyjęty.

Mazowieckiego Radni województwa mazowieckiego przyjęli nowy Program Ochrony Powietrza (uchwała nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 08 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu). Cel - poprawa jakości powietrza w regionie. Główne narzędzia - sukcesywna wymiana lub likwidacja źródeł niskiej emisji tzw. kopciuchów, ich identyfikacja przez inwentaryzację oraz nowe nasadzenia zieleni. Na realizację działań samorządy i mieszkańcy mają maksymalnie 6 lat.

Program ochrony powietrza (skrót: POP) to akt prawa miejscowego, opracowywany ze względu na przekroczenia norm jakości powietrza. Obowiązek przygotowania i przyjęcia nowego programu ochrony powietrza przez wszystkie województwa jest konsekwencją wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 2018 r. oraz utrzymującej się złej jakości powietrza.

- Niestety jesteśmy na czarnej liście UE. Dostłownie jako kraj, który nie przestrzega unijnych przepisów, ale i w przenośni, bo niestety jakość powietrza w Polsce wciąż nie jest najlepsza. Choć obserwujemy, że świadomość ekologiczna mieszkańców rośnie, Mazowszanie coraz częściej inwestują np. w urządzenia wykorzystujące energię słoneczną - to wciąż jest wiele do zrobienia - podkreśla **marszałek województwa mazowieckiego Adam Struzik.**

Co zawiera program ochrony powietrza?

Nowy program ochrony powietrza dotyczy całego województwa, a więc czterech stref: aglomeracji warszawskiej, Płocka, Radomia oraz strefy mazowieckiej (pozostały obszar województwa).

W dokumencie znajdziemy m.in.: obszary przekroczeń norm jakości powietrza, poziomy emisji, źródła odpowiedzialne za przekroczenia, wykaz działań niezbędnych do podjęcia mających poprawić jakość powietrza, a także podmioty odpowiedzialne za wdrażanie działań. Ponadto program zawiera prognozy jakości powietrza.

Program zawiera konkretne działania naprawcze, których wprowadzenie przełoży się na poprawę jakości powietrza w regionie. Warto podkreślić, że te działania są kontynuacją tych z poprzednich dokumentów. Jednakże doprecyzowano ich zakres i określono wskaźniki monitorowania w skali roku. W dokumencie zawarto działania tzw. ogólne, czyli te obowiązujące dla całego województwa, m.in. inwentaryzację i wymianę kotłów, nasadzenia zieleni, czyszczenie ulic na mokro, zakaz używania dmuchaw do liści oraz szeroko pojętą edukację ekologiczną.

Każda mazowiecka gmina inwentaryzację kotłów powinna przeprowadzić do 31 grudnia

2021 r. Ponadto program corocznie zobowiązuje gminy do wymiany konkretnej liczby kotłów na ich terenie, prowadzenia kontroli palenisk oraz akcji edukacyjnych. Warto wiedzieć, że gmina ma średnio 12 h na reakcję na zgłoszoną interwencję ws. paleniska. Nowy POP dla Mazowsza to dokument ważny z punktu widzenia mieszkańców:

*- W nowym programie dla mieszkańców regionu kluczowy jest przyjęty razem z nim Plan Działań Krótkoterminowych. To dzięki niemu Mazowszanie będą informowani o ryzykach wystąpienia przekroczeń zanieczyszczeń w powietrzu oraz o tym jak się należy zachować w takich sytuacjach - zwraca uwagę **radny województwa mazowieckiego Mirosław Augustyniak**, przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska w sejmiku województwa.*

Dodatkowo miasto stołeczne Warszawa, zgodnie z zapisami zawartymi w nowo przyjętym dokumencie, powinno podejmować działania zmierzające do modernizacji taboru komunikacji miejskiej, rozwoju komunikacji tramwajowej czy przygotować strefy ograniczonego transportu w wersji pilotażowej i docelowej. Zgodnie z nowo przyjętym programem m.st. Warszawa do 2026 r powinno wprowadzić **strefy ograniczonego transportu**.

Działania naprawcze określone w programie mają być zrealizowane w ciągu maksymalnie 6 lat. Wraz z POP-em, radni uchwalili plan działań krótkoterminowych wskazujący prace, które należy podjąć w sytuacjach ryzyka wystąpienia lub wystąpienia przekroczenia norm jakości powietrza. Plan ma zmniejszać to ryzyko oraz ograniczać skutki i czas trwania przekroczeń.

Po co Mazowszu nowy program ochrony powietrza?

Mazowsze musi mieć nowy program ochrony powietrza jak przekonuje członek zarządu województwa mazowieckiego **Janina Ewa Orzełowska**:

- Co roku ok. 6 tys. mieszkańców Mazowsza umiera z powodu złej jakości powietrza. Ponad pół miliona wizyt u specjalistów, 12 tys. nowych przypadków hospitalizacji, 14 mln utraconych dni pracy to tylko niektóre konsekwencje chorób wywołanych przez smog! Łączna wartość kosztów zdrowotnych dla Mazowsza to aż 35 mld zł. Przyjęcie nowego programu ochrony powietrza, który w sposób efektywny wpływałby na poprawę jakości powietrza jest więc koniecznością - mówi członek zarządu.

Najważniejszym celem wprowadzenia programu jest przede wszystkim osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji szkodliwych w powietrzu, a przez to kompleksowa poprawa jakości powietrza. Aby osiągnąć ten cel niezbędne jest ograniczenie pyłu PM10 o 44 proc., PM2,5 o 57 proc., benzo(a)pirenu aż o 69 proc., a ditlenku azotu o 27 proc.

Zanieczyszczenie powietrza to nowotwory płuc, choroby układu krążenia, a także różnego rodzaju infekcje dróg oddechowych. To aż o 20 proc. krótsze życie. Jak przekonuje **Marcin Podgórski**, dyrektor Departamentu Gospodarki Odpadami, Emisji i Pozwoleń Zintegrowanych urzędu marszałkowskiego:

- Największy wpływ na jakość powietrza mają sami obywatele. Dlatego po raz pierwszy w programie określiliśmy ich obowiązki m.in. takie jak informowanie gminy o wymianie źródeł ciepła i współpraca w tym zakresie, zakaz stosowania dmuchaw czy też przestrzeganie ograniczeń i zakazów zawartych w uchwale antysmogowej

- podkreśla dyrektor.

POP był poddawany konsultacjom społecznym dwukrotnie - w marcu oraz później na przełomie czerwca i lipca tego roku. Dwa razy był również opiniowany przez organy ochrony środowiska. Mieszkańcy Mazowsza w trakcie dwukrotnych konsultacji zgłosili w sumie blisko 1700 uwag. Organy samorządowe, w tym gminy przekazały w sumie blisko 600 uwag. Z kolei Minister Klimatu przedstawił 48 uwag. Wszystkie zasadne uwagi zostały uwzględnione w projekcie programu.

Nawet pół miliona złotych za nieprzestrzeganie programu ochrony powietrza

Od 50 tys. zł do 500 tys. zł. kary może nałożyć na organ odpowiedzialny (np. gminę) za nierealizowanie działań zawartych w POP wojewódzki inspektor ochrony środowiska. Jej wysokość jest uzależniona od liczby i wagi stwierdzonych uchybień oraz naruszonych obowiązków. Ponadto użytkownicy instalacji naruszających przepisy uchwały antysmogowej mogą być ukarani mandatem do 500 zł lub grzywną do 5000 zł. Podobne kary grożą za spalanie odpadów. Natomiast udaremnianie lub utrudnianie przeprowadzenia kontroli jest przestępstwem zagrożonym karą aresztu.

Miliony z budżetu Mazowsza, miliardy z UE na poprawę jakości powietrza

Aby możliwe było osiągnięcie celu programu niezbędne są pieniądze. Realizacja programu wymaga nie tylko funduszy na wymianę kotłów, ale także wsparcie gmin. W tym roku w ramach Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Ochrony Powietrza mazowieckie gminy otrzymały od samorządu województwa dotacje na działania służące ochronie powietrza. Samorząd Mazowsza na przeprowadzenie lub aktualizację inwentaryzacji źródeł ciepła na terenie gmin, tworzenie lub rewitalizację istniejących terenów zieleni czy też zakup oczyszczaczy powietrza czy systemów do pomiaru jakości powietrza przeznaczył blisko **26 mln zł**. Radni województwa w trakcie dyskusji nad programem zgłaszali potrzebę sukcesywnego zwiększania środków przeznaczanych na ochronę powietrza.

Tylko w ubiegłym roku do beneficjentów, w ramach RPO WM 2014-2020, trafiło 1,5 mld zł na działania związane z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną.